

KONFERENCIA
„Értelmiség '93” Nyári Egyetem, a JATE aulában.
A rendezvény szekcióülésekkel folytatódik, a következők szerint:
Civil művelődési formák – szekció
Folyóirat-kiadási szekció
Képzőművészeti szekció
Műemléki-építészeti szekció

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK
Kálvária Galéria (dr. Boross J. u. 27.)
Plein Air '93 Csongrád, a nemzetközi alkotótelep kiállítása.
Móra Ferenc Múzeum
Kőbezárt világ (kövületek) az I. emeleten.
Ókori művészet – kiállítás a Szépművészeti Múzeum válogatott gyűjteményéből – a II. emeleten.
A Horváth Mihály utcai Képtárban:
Tesivéri diptychon. Temes megye és a Vajdaság képzőművészeinek munkáiból rendezett Szegedi Fesztivál Tárlat.
Fekete-ház
Baross Gábor, a vasminiszter

Ortodox egyházművészet
Ifjúsági Ház
Werner Degreif képzőművészeti kiállítás
A JATE Dugonics téri épületében (I., II. emelet, aula)
Magyar organikus építészet

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK
Móra Ferenc Múzeum
Lucs-képgyűjtemény
Patika-múzeum
Csak egy földünk van (természettudományi kiállítás)
Móra-emlékszoba
„avarnak mondták magukat” (régészeti kiállítás)
Csongrád megyei népművészet (néprajzi kiállítás)
Mai magyar szobrászat
Válogatás a múzeum képzőművészeti tőrszanyagából

A Szegedi Vár
Szeged múltja, jelene, jövője (várostörténeti kiállítás)

Fekete-ház
Csongrád- és Csanád megyék társadalma 1867-1945
Buday György élete és művei

Varga Mátyás színházterületi kiállítása (Bécsi krt. 11/A)
Díszlettervek, grafikák, kerámiák (14-18 óra között)

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye (Szeged-Tápé, Vártó u. 4.)
Szélmalom – berendezett malom (Szeged-Kiskundorozsma, Böles u.)

■ **Márta István gyakran dolgozik zenei idézetekkel; azt tartja, az elődök már mindent kitaláltak, a kortárs zene „csak” szintetizálhat. Mi minden fért bele a 40 perces balettenébe?**

– Mivel a téma bibliai, a mának is szóló szimbolikus jelentésekkel, minden tapasztalatot igyekeztem fölhasználni, amit a középkori és gregorián formáktól a rock muzsikáig az európai zene fölvonultatott. Következésképpen a Szent Antal megkísértésének zenéje: eklektikus. De – számomra legalábbis – nem ez a különlegessége, hanem az, hogy olyan elektronikus zenéről van szó, amely a teljes szimfonikus hangzást képes imitálni.

■ **Beszélgjen kérem a munkamódszeréről.**

– Az élő zenei tapasztalatokat, a hangszeres stílus- és formajegyeket kellett transzponálni elektronikára. Valamennyi hangszert – a fafúvósoktól a hárfáig – magam játszottam föl a stúdióban, s hagytam magam egy önszuggesztiós folyamatnak alávetni, melyben a zenei anyag szinte önmagát kezdte formálni. Mint a filmforgatásnál: időbeli és térbeli ugrásokkal vettük föl az anyagot, amely aztán a keverésnél, montírozásnál alakult, született meg a végső formája.

■ Szerző és szintetizátor Márta István új kísérletei

A szabadtéri következő, pénteki bemutatója több szempontból is unikum: Mascagni Parasztszünet című operáját a szokásoktól eltérően ezúttal táncszínházi előadással láthatjuk egy estén. Méghozzá – a szabadtéri történetében először – kifejezetten ide komponált modern művel, Márta István – Imre Zoltán: Szent Antal megkísértése című balettféjével. A zeneszerzőt a keddi próbán kérdeztük.

Egyetlen kottafejet sem jegyeztem le, nem volt partitúra.

■ **Mi vonzza az elektronikához?**

– A küzdelem. A szerző olyan szimbiózisba kényszerül a technikával, amely együtt-élésnek legfőbb jellemzője és

érdekessége a kompromisszumok határait tágtó igyekezet. Meddig tudom alárendelni a technikát az érzelmeimnek? A hagyományos út, melyben megírom a partitúrát, s aztán jól, vagy rosszul előadják – nem kényszerít ilyenfajta erőfeszítésre. Legközelebb szeretném kipróbálni az élő szimfonikus zenei és az elektronikus hangzás keverését...

■ **Akárcsak a színházi rendezést?**

– Már vagy 60-70 színházi kísérőzenét megírtam, s valóban nagy készletet éreztem, hogy megpróbálkozzam a rendezéssel. Ez sikerül jövő áprilisban, az Arany János Színházban: a darabot Ács János rendező írja és Melis László lesz a zeneszerző. A téma: Casanova...

– És Kápolcs? Terjeszkedik-e a „Művészetek völgye”?

– Persze. Az idén már három faluban, összesen 29 helyszínen rendeztünk 150 produkciót. Ez volt az ötödik szezon. 1996-ra hét falu lesz a Művészetek Völgyében.

S. E.

■ Értelmiség '93 Nyári Egyetem

A magyar film nem létezhet állami támogatás nélkül

- véli Szabó István filmrendező

– A magyar film pusztulásának vagyunk tanúi – jelentette ki előadásában az Értelmiség '93 Nyári Egyetem egyik tegnapi előadója, Szabó István filmrendező. A megoldást – mint mondta – csakis egy filmtörvényben látja. Arról, hogy mit kellene tartalmaznia a szóbanforgó jogszabálynak, a szünetben kérdeztük.

A filmtörvénynek meg kellene határoznia, hogy a magyar filmművészet milyen támogatásban részesül, milyen úton, és garanciákat arra, hogy a támogatás egyben fennmaradás is lesz. A magyar filmművészet állami támogatás nélkül nem létezik, ahogyan nem létezik a társadalom anyagi támogatása nélkül a svéd, a francia, a portugál vagy a dán film sem. Magyarországon hiányzik egy koncepció. Elfogadhatatlannak tartom, hogy készül 15-

20 film évente, és ezek egytől egyig kísérleti jellegűek. Csak a rendező pillanatnyi kedvét fejezik ki, és nem a közönségnek szólnak. Nagybetűs közönség persze nem létezik, de el lehet és kell dönteni, hogy kiknek készül az a bizonyos film. Ha pedig senkit nem érdekel, akkor az egy rossz film. Tessék Bergmanra figyelni, ő azt mondja, hogy a jó film érdeklődést kelt. Aki erre képtelen, az nem filmrendező. Ezért meg kell határozni, hogy a filmek hány százaléka lehet kísérleti film.

■ **Gondolom, a forgalmazón is múlik, hogy magyar filmek eljutnak-e a közönséghez.**

– A magyar filmforgalmazás katasztrófális állapotba jutott. Némely városban egyáltalán nem mutatnak be magyar filmet. Törvényileg kellene a forgalmazókat kötelezni arra,

hogy mondjuk öt vagy tíz százalékban hazai filmeket terjesszenek. Azt is gondolom, hogy a mozijegyek árának bizonyos, mondjuk tíz százalékát a magyar filmiparba kellene visszafordítani; értékmegőrzésre, felújításra, oktatásra.

■ **A társadalom támogatása csak akkor lehetséges, ha a filmek valóban érdeklik a közönséget. Az alkotók viszont a művészeti értékekre szoktak hivatkozni.**

– Shakespeare-t kell megnézni, és akkor látjuk, hogy a legköltségteljes, legfilozofikusabb gondolatokat is el lehet úgy mondani, hogy a közönség érdeklődésével találkozzon. Ha ez nem sikerül, akkor mi, alkotók vagyunk a hibások. Készíthet valaki magának is filmet, ha van rá saját pénze. Két hete hallgattam a Hősök terén Beethoven kilencedik szimfó-

niáját többtízezer emberrel, vagyis az értékekre oda lehet csálni az embereket.

■ **Sokat beszélnek manapság a Gutenberg-korszak végéről, az írott szó haláláról. Veszélyesnek tartja a mozgókép, a televízió és a rádió ilyen mértékű térhódítását?**

– Én a filmművészetnek köteleztem el magam, mégis károsnak tartom ezt a folyamatot. A művelőzővel való alkotó találkozás elhalása baj.

■ **A képpel manipulálni is jobban lehet.**

– Igen, mert a néző meg van győződve arról, hogy amit lefényképeztek, az megtörtént, az igaz. De ami megtörtént, az nem kell feltétlenül igaz legyen, csak valódi. A valódi sokszor távol áll a valóságtól. Az egész dokumentumfilmkészítés ebből áll; valaki lefényképez egy valóságot és azt igazságnak manipulálja. Erről szólnak a TV híradók – valaki, valakinek az érdekében a valóság egy bizonyos szeletét az igazságként tünteti fel, keretbe zárva.

■ **Hogyan lehet védekezni ez ellen?**

– Meg kell tanítani az embereket kérdéseket feltenni. Azt a kérdést, hogy „miért”. Miért csak az utca egyik oldalát mutatják, a másikat miért nem.

Keczer Gabriella

Fotó: Gyenes Kálmán

Próba előtt a Virágban

Tegnap délután a Virág Cukrászda Zöld Szalonjában találkozhattak az érdeklődők a Parasztszünet szabadtéri előadásának művészeivel. A Temesvári Román Opera Parasztszünet előadásának művészeivel. A Temesvári Román Opera Parasztszünet előadásának művészeivel. A Temesvári Román Opera Parasztszünet előadásának művészeivel. A Temesvári Román Opera Parasztszünet előadásának művészeivel.

minden kelléket Temesvárott készítettek, kifejezetten a vándorprodukciónak számára. A Temesvári társulatot megerősítették a világjáró argentin tenoristával, Daniel Munozsal, aki már visszatérő vendég Szegeden, és a helyi viszonyokat jól ismerő karmesterrel, Molnár Lászlóval. Bár az énekesek többségét az ígéretek ellenére nem tudta megismerni a közönség – mert már elkezdtek a próbát –, mégis jól jártak a szerencsés érdeklődők, mert belépőket kaphattak a pénteki premierre.

■ A magyar kivitel az első hat hónapban 27 százalékkal csökkent az előző év hasonló időszakához képest, miközben a behozatal 6 százalékkal emelkedett. Abszolút értékben az export 3,8 milliárd USA dollárt, az import pedig 5,8 milliárd USA dollárt tett ki az első fél évben.

Az export csökkenésének okai között említette a miniszter, hogy a kivitel 60 százaléka olyan országokba megy – például Németország, Ausztria, Olaszország –, amelyek valutái átlagosan mintegy 17 százalékkal leértékelődtek a dollárhoz képest. E látszólagos csökkenéssel szemben valós, mintegy 500 millió dolláros – 39 százalékos – exportkiesést hozott a tavalyi aszály a mezőgazdasági és élelmiszer-

■ Kétmilliárd, dollárban Exportgondok

Tovább folytatódott az elmúlt nyolc hónap kedvezőtlen folyamatai a külgazdaságban – ezzel az értékeléssel kezdte Kádár Béla miniszter az első fél év külgazdasági eredményeit ismertető szerdai sajtótájékoztatóját.

ipari termékeknek. Hasonló nagyságrendű – 37 százalékos – a csökkenés a fogyasztási cikkek kivitelénél. Ezt Kádár Béla már a nyugat-európai recesszió hatásának, valamint annak tulajdonította, hogy a magyar munkaerő egyre drágább a fő konkurenciát jelentő cseh- és lengyelországihoz ké-

pe. A miniszter általánosságban arról is beszélt, hogy az export csökkenésében szerepet játszanak az exportfinanszírozás problémái, az exportjöveldelmezőség romlása, a fejlesztési források hiánya és a csőd-törvény szigorú hatása. A Parlament ez utóbbit már kedvező irányba módosította. Az

egyéb feltételek javítására pedig csomagterv készül, amely jelenleg tárcaközi egyeztetésen van és augusztusban kerül a kormány elé.

Az import 6 százalékos növekedéséhez hozzájárult két rendkívüli repülőgép-vásárlási, illetve javítási ügylet is. Ezek hatását kiszűrve, a behozatal tavalyi év hasonló időszakának értékét csak egy százalékkal haladja meg. Változások történtek azonban a behozatal szerkezetében.

A kivitel és a behozatal egyenlegévé kialakult mintegy 2 milliárd dollár értékű passzívumnak a korrekciók elvégzése után a fizetési mérleget terhelő hiánya június végére elérte az 1,368 milliárd USA dollárt.

■ Új film A terror iskolája

Főszereplők: Sean Astin, Wil Wheaton, Keith Coogan
Zene: Robert Folk
Rendezte: Daniel Petrie Jr.

Nincs túl nagy várakozással a kritikus olyan filmekkel szemben, amelyekről már a címből azt gondolja, hogy na, ez is a tipikus amerikai tucatfilmek egyike lesz. Itt se remélhetünk mást a címből kiindulva. Csakhogy kiderült, érdekes negatív előítéletekkel moziba menni, mert akkor kellemes csalódás érheti az embert, mint A terror iskolájánál is.

A történet viszonylag hétköznapi: az olasz maffiózó papát elküldik és bebörtönzik Amerikában. Ízig-vérig terrorista fiacskája túsul ejt egy iskolányi gyermeket, akik között tehetős emberek fiai is akadnak, plusz egy amerikai

maffiafőnök fia. Őt szabadon akarja engedni, a fiú ellenáll, lelövik. A papának elnyiszálják a torkát a börtönben. Csak hogy a túszszedő erről nem szerez tudomást, és tovább harcol. Az iskola „tanulói” között jónéhány túlkoros, fineszes kölyök is akad, akik megpróbálnak valamit tenni a terroristák ellen. Az FBI körbezárrja az épületet.

A vége nem kétséges, de azt érezhetjük a film egészén, hogy mégis kétséges, nem lehetünk biztosak a hepiendben, és ez a jó. Az izgalmas, bár helyenként brutális jelenetekkel tarkított film közel két óras.

Podmaniczky Szilárd